

Още веднъж „VIVA BEETHOVEN!” и Симфониета-Враца

Предложение, което особено ме заинтригува, бе да рецензирам поредния концерт на Симфониета-Враца от концертния цикъл, посветен на 250 години от рождението на Лудвиг ван Бетовен „VIVA BEETHOVEN!”, този път под диригентството на Иван Илиев и с участието на солистката Галина Койчева - концертмайстор на Симфоничния оркестър на БНР. Очакванията ми да чуя отново Бетовеновия концерт за цигулка въобще не се случиха, но изненадата си струваше!

В последните сезони оркестърът бележи стремителен възход, за който определено голям принос има неговият титулярен диригент и директор доц. д-р Христо Павлов. Доказателство за интересът към тази концертна формация са гостуващите в програмите диригенти и солисти от различни държави и от България. Всеки път оркестърът изненадва публиката на Враца и на десетките градове, в които концертира, с нещо различно: музикално творчество от сценичните жанрове - опера, оперета и мюзикъл; широка панорама на различни гостуващи инструменталисти; музика от класика до джаз, премиери на нови български творби, спектакли за деца; празнична музика за Свети Валентин или Коледно настроение... в един калейдоскоп от шедеври на музикалното изкуство.

Трябва да отбележа един много важен факт - грижата за развитието на този оркестров състав е на вниманието на ръководителите на гр. Враца, които осигуряват сериозни финансови условия за редица дейности, включително и за привличането на млади и перспективни музикални кадри. За тях ще стане дума по-нататък .

Претенциозната програма на концерта от 12 март стартира с Увертюра „Розамунде” на Франц Шуберт. Едно произведение, което можем да определим като „капризно”, защото съдържа сериозни инструментални трудности: елегантно и фино мелодично развитие, което ангажира различни инструменти; прозрачен и чист хармоничен вертикал, който изразява пластиката и естествеността на фактурата; ритмична пулсация, която трябва да се поддържа в разнородни епизоди с аугментация и диминуция в движението и т.н. проблематика.

Диригентската концепция на Иван Илиев беше ярко представена от оркестъра, независимо, че творбата имаше своето премиерно изпълнение за състава. Впечатляващи бяха свободата на интерпретацията и ясната

стилистика, а многообразието на постигнатите звукови багри беше впечатляващо, поднесено с лекота, настроение и нескрито вдъхновение.

Концертът за цигулка и оркестър № 2 от композитора Филип Павлов се оказа изненадата в програмата. Творбата носи своето посвещение: на проф. Емил Камиларов IN MEMORIAM. Всъщност, 10 год. след създаването ѝ, отново същата солистка Галина Койчева се ангажира с нейното представяне.

Както авторът споделя, поводът за написването на концерта са неговите спомени от съвместната дейност с проф. Камиларов, продължила няколко години в България и в Европа. „Приех като еталон за клавирно изпълнение емоционалността на звукоизвличането при цигулката, красотата на тембрите, многообразието на лъковото изкуство, естествеността на диханието на фразите и още, и още... изключителни детайли от тайните, които са закодирани във величието на този инструмент. Опитах се да постигна тези неща в моите интерпретации. Това беше едно подарено от него богатство в моята клавирна практика.”

Безспорният изпълнителски талант на Галина Койчева е отбелязан с: много национални и международни награди, впечатляващи солистични прояви с редица оркестри, дългогодишен участник в камерни състави, активна звукозаписна дейност. В последните години тя се изявява и на ново поприще като успешен педагог в НМА „Проф. П. Владигеров”.

Публиката остана очарована от нейното изпълнение, от брилянтните пасажии и лекотата, с която постигаше разнополюсни цветове в музикалната емоция на мелодиката, от многообразието на динамичните нюанси и ритмични движения, от дълбокото ѝ проникновение в съдържателността на композицията. Диригентът водеше компактно оркестъра, който реагираше на идеите на солистката в деликатна дистанция, но с голяма точност в изменчивостта на метроритмичните пулсации във всяка от трите части на концерта. Койчева пресъздаде с голяма изразителност каденцата на първата част и сякаш подсказа дълбокия психологизъм, който предстоеше да бъде представен в следващата част. Независимо от свободната трактовка, която по принцип композиторите допускат от страна на изпълнителя, тя съумя да внуши запазването на основното темпо в *rubato* моментите и в разнородната фразировъчност. Това е специфично и важно качество на интерпретацията. Оркестрантите последваха солистката в драматургичното повествование на втората част и изградиха контрастната картинност с дълбок психологизъм и с дълбочина на емоцията. Във вихъра на движението на финалната част,

солистката, изпълнителите и диригентът представиха „полета на духа” който, по думите на композитора, е закодирал в устремното движение на концертната фактура.

Държа да отбележа два важни факта, които са емблематични за един успешен концерт, в който се представя нова българска музика: публиката съвсем емоционално отреагира на тази творба, възнаграждавайки солистката и изпълнителите със заслужени продължителни аплодисменти; диригентът Иван Илиев и оркестърът представиха авторската композиция със самочувствие, с некрита съпричастност и желание за партньорска висота. Още едно ярко доказателство, че българската музика има своето място в концертните програми, но само когато към нея се подхожда отговорно от целия изпълнителския състав и от висока музикантска позиция.

Тази творческа и обществена позиция убедително защитават Симфониета Враца и нейният диригент Христо Павлов в редовната си дейност през последните концертни сезони и в спечелените музикални проекти. Разбира се, за успешното представяне на националното творчество трябва да се отдаде дължимото признание и на сериозно подмладения оркестър. Новите кадри имат високо индивидуално изпълнителско ниво и музикално самочувствие, което е гаранция за бъдещи успехи и за възходящо развитие на състава.

Централното и най-важно място в концертната програма беше предоставено на Симфония № 8 от Бетовен, която се свърза с поредицата изпълнени негови творби от оркестъра, по повод честването на 250-та годишнина от рождението му. Тази композиция, създадена през 1812 г., е единствената, която повтаря вече използвана тоналност фа мажор в неговата шеста симфония - „Пасторална”. Този факт е малка загадка за изследователите на неговото творчество, защото всички други симфонии са в различни тоналности.

Внушителното начало - представено с компактен звук в акордовите последования, ясната и издържана пулсация на ритмиката, дълбоката контрастност в тематизма, добрата диалогичност между духачите и щрайха бяха изведени на преден план от диригента с богата и точно контролирана звукова емисия. В последователността на контрастните фрагменти, свързани с драматургичното развитие на тази част, се чувстваше свобода в интерпретацията, изграждаща начупената фактурна динамичност. Ярко

поднесената като звук кода бе последвана от чудесен и деликатен финал - преход към следващата част на симфонията.

Кратък, ясен, точен и поддържан щрих в духачите охарактеризира *Allegretto scherzando*-то, който се запазваше и при мелодичното развитие в *legato* на щрайха. Много леко се осъществи и преминаването към третата част „*Tempo di Menuetto*”, която бе издържана в духа на добрите класически традиции. Специално искам да отбележа звуковото постижение в диалогичните фрази на валдхорни с кларинет, чистата интонация и пластичност и на останалите духачи. Инструменталните качества на колегите бяха представени по най-добрия начин.

Компактен оркестър, наситеност и блясък в епизодите *Tutti*, ярка контрастност при щрайховите фрагменти – много качествена интерпретация, осъществена с нескрита индивидуална емоционалност от всички изпълнители. Ще отбележа още издържаните и почувствани цезури, с необходимото значение в цялостното стремително движение, пулсиращо в епизодите с безупречно ритмичните фаготи.

При днешната музикална ситуация и безкрайни проблеми пред изпълнителските състави, не мога да не поздравя Симфониета Враца за творческия растеж и показаната музикантска амбиция! Очевиден възход на оркестъра и ясно определена цел - висок професионализъм.

На добър час в името на бъдещето на националното ни изкуство!